

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
213/2015	Fylkesrådet	23.06.2015

Høring - Søknad om bygging av Bjørnåa kraftverk i Bindal kommune

Sammendrag

Fylkesrådet fremmer innsigelse til Bjørnåa kraftverk. Det vurderes at kraftverkets konsekvenser for andre arealbruksverdier er større enn samfunnsnyttene ved tiltaket. Kraftverket kan medføre negative konsekvenser for tre rødlistede arter (NT), to skogbekkekløfter av middels verdi, naturtypen gammel kystfuruskog av stor verdi og snaufjell. I tillegg vil tiltaket medføre betydelige reduksjoner i villmarkspregede INON-områder, samt skape en ny barriere langs fjorden i et område med INON fra fjord til fjell. Det er også sannsynlig at det finnes uregistrerte rødlistearter i tiltaksområdet, blant annet sopparter.

Fylkesrådet ser at konsekvensene delvis kan unngås gjennom avbøtende tiltak som slipp av tilstrekkelig minstevannføring, ny trasé for rørgate som unngår naturtypen gammel kystfuruskog og plassering av fysiske inngrep for å unngå konflikt med rødlistede arter. Imidlertid vil kraftverket fremdeles medføre negative konsekvenser for villmarkspregede INON-områder og INON fra fjord til fjell. Usikkerheten knyttet til tiltakets konsekvenser for rødlistearter tilsier videre at føre-var prinsippet bør tillegges vekt.

Bakgrunn

Småkraft AS søker om konsesjon for bygging av Bjørnåa kraftverk i Bindal kommune. Tiltaket ligger i Bjørnåa på nordsiden av Tosen, om lag 9 km nor-øst for tettstedet Terråk, jf. figur 1. Bjørnåa renner sørover og munner ut i Tosen ved Reppasaga, hvor det tidligere har vært et vandrevet sagbruk.

Bjørnåa kraftverk vil årlig produsere om lag 11,5 GWh ny fornybar energi. Dette tilsvarer strømbehovet til 580 husstander. Det er planlagt å slippe en minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannsføring (24 l/s) hele året.

Bjørnåa kraftverk vil utnytte et fall på 357 m, med inntak på 360 moh. og utløp i elven 3 moh., jf. figur 2. Det er planlagt å overføre en mindre bekk øst for Bjørnåa til hovedinntaket, ved at det bygges en lav terskel og legges et rør ned til hovedinntaket. Hovedinntaket planlegges som en betongterskel med fritt overløp. Herfra vil vannet ledes på østsiden av Bjørnåa i et nedgravd/tildekket rør på 2060 m. Det finnes noen traktorveier fra skogsdrift i området. Søknaden opplyser imidlertid ikke om hvor mye vei som må bygges for å

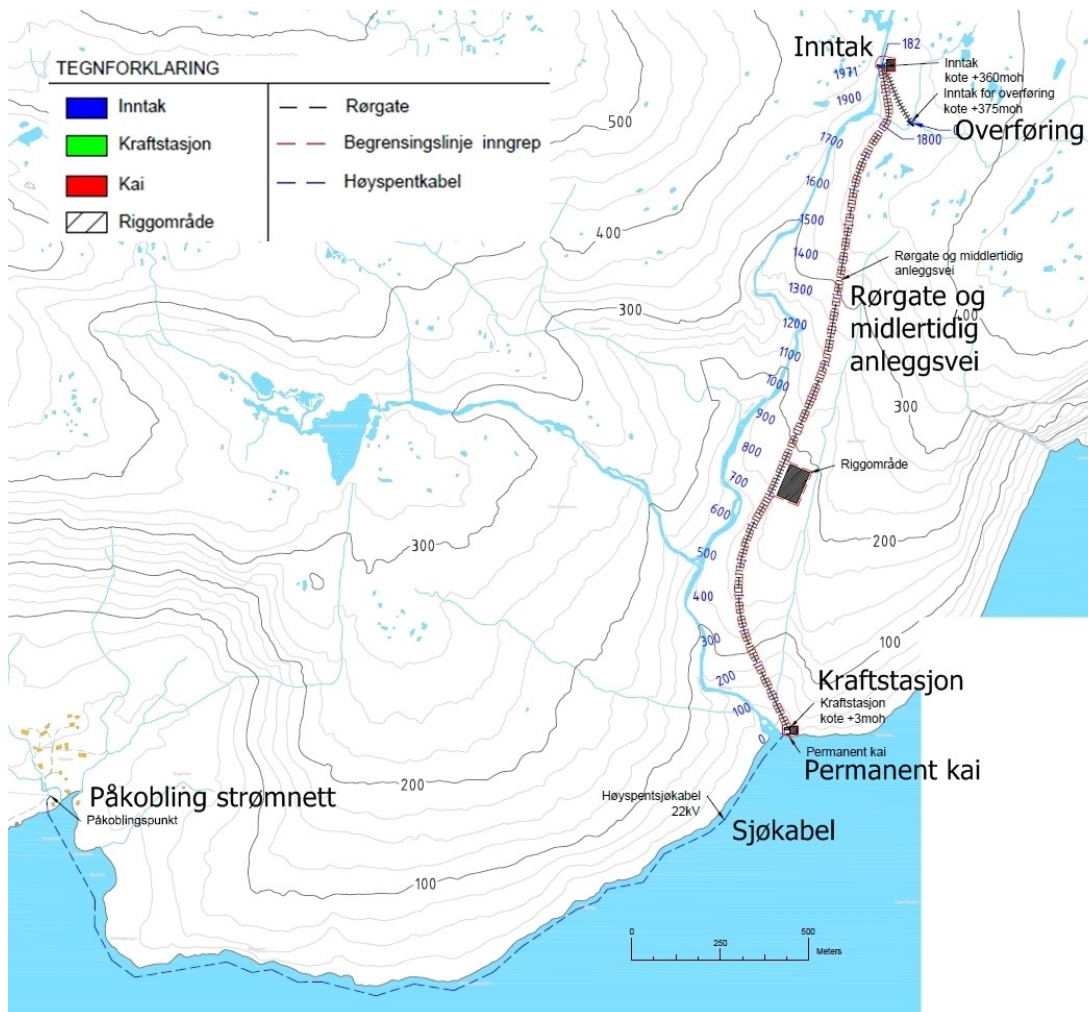
gjennomføre tiltaket, eller hvor denne vil gå.

Kraftstasjonen vil plasseres ved Tosen. Området er veiløst og all transport inn til området må derfor skje via båt. Det er planlagt å bygge en midlertidig anleggsvei langs rørgatene.

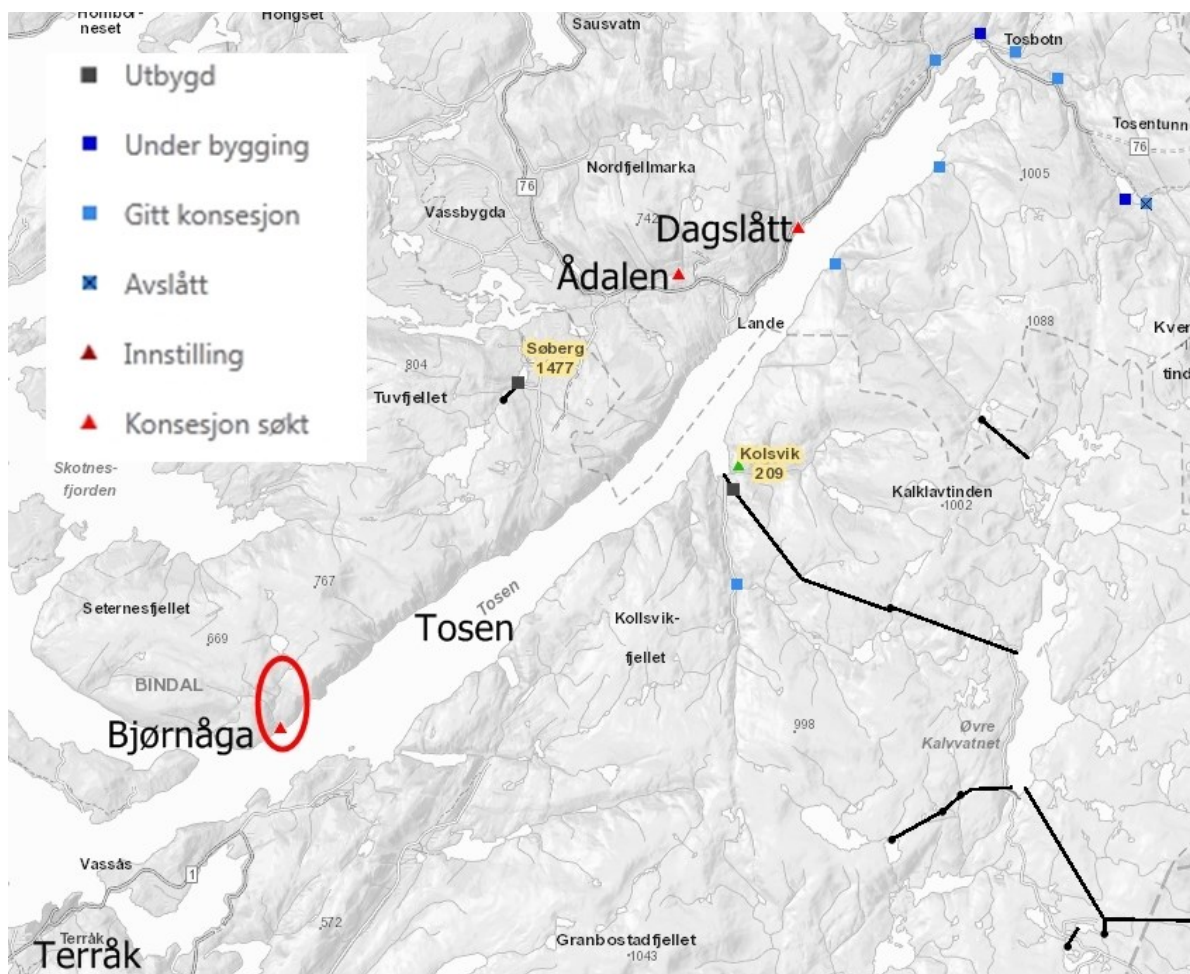
Kraftverket vil knyttes til strømmettet med en 2000 m sjøkabel. Figur 3 gir en oversikt over vannkraftprosjekter ved Tosen. Ådalen- og Dagslått kraftverk ligger også på nordsiden av Tosen og har nylig vært på høring.

Figur 1. Oversiktskart (fra konsesjonssøknad).

Figur 2. Detaljkart (fra konsesjonssøknad).

Figur 3. Oversikt over utbygde og omsøkte vannkraftverk ved Tosen. Konsesjonssøkte kraftverk er markert med rødt. Utbygde kraftverk er markert med sort og kraftverk under utbygging er markert med mørk blå farge. De som har fått konsesjon, men som ikke er under bygging vises med lys blå farge.

Tabell 1 Hoveddata for Bjørnåa kraftverk (fra konsesjonssøknad).

Produksjon:		
Installert effekt	(MW)	4,4
Årlig produksjon	(GWh)	11,5
Vinterproduksjon	(GWh)	3,7
Sommerproduksjon	(GWh)	7,8
Økonomi:		
Kostnad	(MNOK)	43,4
Utbyggingspris	(Kr/kWh)	3,77
Vanndata:		
Middelvannføring	(l/s)	590
Alminnelig lavvannføring	(l/s)	24
5-persentil sommer	(l/s)	55
5-persentil vinter	(l/s)	20
Planlagt minstevannføring – sommer	(l/s)	24

Planlagt minstevannføring – vinter	(l/s)	24
Kraftverk:		
Inntak	(moh.)	360
Avløp	(moh.)	3
Berørt elvestrekning	(m)	2500
Inntaksdam høyde	(m)	3-4
Inntaksdam lengde	(m)	20
Vannvei (nedgravde rør)	(m)	2060
Massedeponi	(daa)	*
Ny vei + midlertidig vei	(m)	Opplyses ikke
Kraftstasjon (i dagen)	(m ²)	80 - 90
Nettilknytning (22 kV sjøkabel)	(m)	2000
Arealbruk		
Samlet midlertidig arealbruk	(daa)	64,3
Samlet permanent arealbruk	(daa)	1
* Det vil ikke være behov for permanent masse-tak/deponi utenfor anleggsområdet da prosjektet er planlagt å ha massebalanse.		

Problemstillinger knyttet til bygging av Bjørnåa kraftverk

Virkninger for miljø og samfunn

Tekst i kursiv er hentet fra søknad og fra søknadens konsekvensutredning

Positive samfunnsvirkninger av tiltaket

I anleggsperioden som vil strekke seg over om lag 1 år vil det bli utført 2-3 årsverk som i størst mulig grad ønskes utført av lokale entreprenører og håndverkere. Noe av investeringen vil dermed også tilfalle Bindal kommune gjennom ordinære skatteinntekter.

Verneområder

Vassdraget er ikke vernet. (...) Vassdraget er ikke omfattet eller vernet i medhold av andre planer.

Rødliste arter

Det er registrert tre rødlistede arter innenfor forekomstene. Skorpefiltlav er påvist ved en lokalitet langt nede i Bjørnåa, mens svartsonekjuka (NT) og gubbeskjegg (NT) finnes ved i et skogsområde rundt kote 200.

*(...) Andre nevneverdige arter er elghornslav, hengestry og lodnevrenge. Dette er alle arter som indikerer fuktig miljø og er viktige signalarter for økosystemer som krever høy luftfuktighet. Potensialet for rødlistede arter av moser og lav knyttet til områder med høy luftfuktighet vurderes som høy også i de samme områdene. For eksempel er det sannsynlig at en art som trådragg (*Rhamalina thrausta* - VU) finnes i området selv om de ikke ble påvist under befaringen eller i bekkeløftundersøkelsene.*

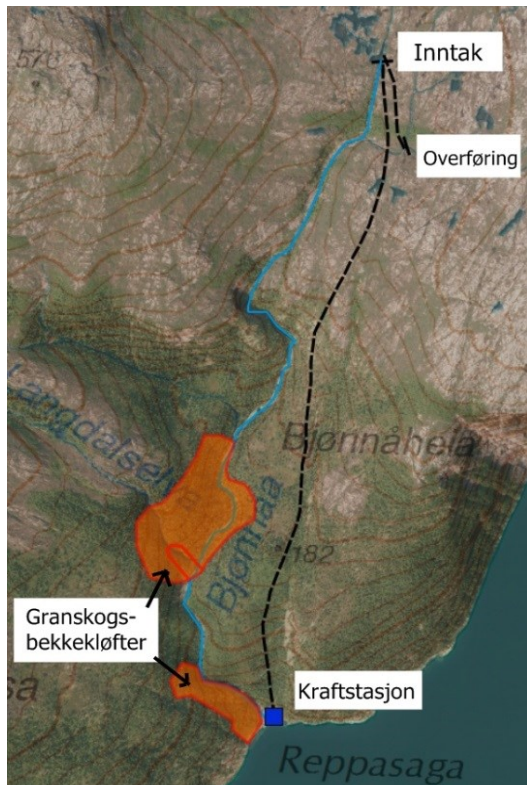
(...) Det var ikke mulig å kartlegge soppfloraen under befaringene i august (den organismegruppen er best utviklet i september/oktober), og dermed er det ingen registreringer av signalarter og rødlistede arter per i dag. Potensialet vurderes likevel som stort. På bakgrunn av innhold av død ved, størrelse på forekomst og potensiale for rødlistede arter vurderes verdien foreløpig til A (svært viktig).

Som andre fjellområder i denne regionen brukes nok influensområdet sporadisk av jerv (EN) og gaupe (VU), men kan ikke betegnes som viktig for disse artene.

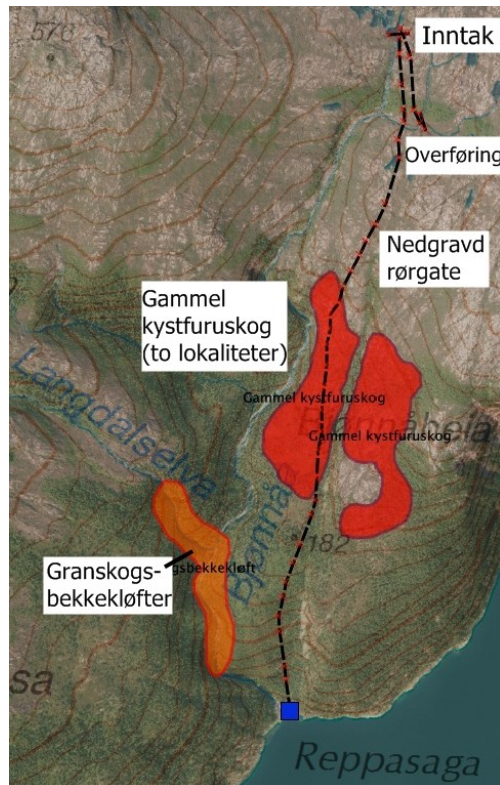
Naturtyper

Influensområdet er dominert av barskog. Langs elva er det mest granskog med innslag av noe rogn og også osp helt nederst. I midtre deler av influensområdet er det gammel kystfurskog, og helt oppe ved inntaket er det snauffell og noe fjellbjørkeskog. Bjørnåa renner i bratte stryk og fosser i hele den berørte strekningen. De viktigste verdiene for biologisk mangfold i området er knyttet til skogen. Det er avgrenset totalt to verdifulle skogbekkekløftforekomster som har kvaliteter både som fuktig skog og som gammel skog. (...)

Det er ellers utbredte lungeneversamfunn i fuktsonen langs elva hele veien nedover fra samløpet med Langedalselva og nedover til utløpet i sjøen. Skogsbekkekløftene er avgrenset som verdifulle naturtypeforekomster og begge er vurdert til å ha verdi B. Det er også et område med gammel kystfurskog i de midtre delene av rørgatetraseen. I praksis er det snakk to separate områder rundt midtre deler av rørgatetraseen som er adskilt av en liten kløft med annen vegetasjon. Forekomsten ser ut til å være relativt intakt. (...) Den gamle furskogen er avgrenset som en verdifull naturtypeforekomst og vurdert til å ha verdi A-B. Bedre dokumentasjon av soppfloraen er nødvendig for å gjøre en skikkelig verdivurdering.

Figur 4. Naturtypeforekomster avgrenset under bekkekløftundersøkelsene i 2009. Begge forekomstene er granskogsbekkekløfter i Midt-Norge og er vurdert til å ha verdi B. (fra konsesjonssøknad)

Figur 5. Naturtypelokaliteter knyttet til Bjørnåa avgrenset under feltarbeid i 2008. Det oransje arealet viser fuktrevende skogstyper knyttet til bekkekløfter og fosser med verdi B, mens det røde arealet avgrenser to forekomster av kystfuruskog med verdi A. Øvrige berørte områder har liten verdi. (fra konsesjonssøknad).

Inngrepsfrie naturområder i Norge (INON)

Tiltaket vil, i henhold til DN sitt kartgrunnlag, vil føre til et stort tap av inngrepsfri natur. Tiltaket vil føre til tap av:

- 1,92 km² av INON1
- 4,63 km² av INON 2,
- 7,93 km² INON1 til INON2
- 0,51 km² av Villmark til INON2
- 4,70 km² Villmark til INON1

Det er ingen spor etter tekniske installasjoner i tiltaksområdet, som ligger i INON sone 2: inngrepsfrie naturområder 1-3 km fra inngrep. INON-området strekker seg fra fjord til fjell.

Vannmiljø

Det akvatiske miljøet i elva har lav verdi. Hele elva er bratt, og det er ingen oppvandringsmuligheter for fisk, og heller ingen gyte eller oppvekstområder for fisk som

måtte komme ovenfra. Også når det gjelder bunndyr er det trivielle forhold. Elvemusling har ingen muligheter til å etablere seg, og det virker svært usannsynlig at ål skal kunne bruke vassdraget da terrenget er bratt, og nederste vann er på hele 360 moh.

Reindrift

Planområdet ligger innenfor Brurskanken/Brønnøy/Kvitfjell reinbeitedistrikt. Distriktet har et fastsatt øvre reintall på 2000, og det faktiske antallet var 2032 dyr per 31.03.08. (...) Det har vært en gradvis stigning fra rundt 1289 dyr 10 år tilbake i tid (99/00). Det er 2 siida-andeler og om lag 19 personer.

I arealbrukskartet er det ikke registrert områder innenfor influensområdet som er karakterisert som beiteområder med stor verdi. Influensområdet brukes kun som høstvinterbeite 2 (som har middels verdi). Ingen flyttleier eller viktige trekkleier er markert på reinkartet for området, og det virker ikke sannsynlig at det skal være det her siden området brukes såpass lite gjennom året og på en årstid der reinen får gå mye fritt. Da området i utgangspunktet kun har en funksjon som høstvinterbeite 2 og ikke har noen viktige flytt- eller trekkleier vurderes influensområdets samlede verdi for reindriften å være noe mellom liten – middels.

Kulturminner og kulturmiljø

Søk i Askeladden, Riksantikvarens database over fredete kulturminner og kulturmiljøer i Norge viste ingen registrerte kulturminner i influensområdet. Sametinget har heller ingen registrerte samiske kulturminner innenfor planområdet. (...) Brattheten i landskapet reduserer muligheten for å gjøre funn av samiske kulturminner. Det kan likevel ikke utelukkes at det finnes hittil ukjente samiske kulturminner i området. (...)

Ved utløpet ligger to bygninger som er registrert i SEFRAK-registeret. Det ene er et sagbruk datert mellom 1850 og 1874. Det andre er en koie datert mellom 1825 og 1849. Begge bygningene beskrives som ruiner. Det er også flere SEFRAK-bygninger på Reppen. Registrerte SEFRAK-bygninger framstår som ruiner. Ruinene vitner om tradisjonell tømmerdrift og har en kulturhistorisk betydning. Bygningene er i dårlig forfatning og framstår som enkeltstående elementer. Dette reduserer de kulturhistoriske kvalitetene.

Brukerinteresser

Det er mulig å gå fra Reppasaga og opp til Jøtulvatnet, men turen følger ikke en etablert turløype. (...) Det er generelt lite turgåere i influensområdet, sett bort i fra jegere og enkelte fritidsfiskere. De fraflytta gårdsbrukene på Reppen benyttes som fritidsboliger sommer og vinter. Noe båttrafikk forekommer på fjorden, særlig sommerhalvåret. Brygge og anleggsvei oppover i lia fra Reppensaga (kraftverket) gjør at området (...) blir mer tilgjengelig. Det er da imidlertid kun båtfolket som får en økt mulighet til å komme seg inn i dette terrenget. Dette kan begrenses ved å legge restriksjoner på bruk av brygga.

Landskap, fjordlandskap og fosser

Landskapsrommet i Tosenfjorden er preget av en langsmal fjordarm med et markert fjordløp og moderate hovedformer rundt selve fjorden. Fjellsidene framstår likevel som bratte, og den korte avstanden mellom frodig lavland og bart fjell gir store kontraster.

Influensområdet (...) strekker seg fra sørsiden av Tosenfjorden og opp til Jøtulvatnet og Kvamdalsvatnet. Opp til ca. 300 høydemeter er området dominert av et skogkledd naturlandskap med barskog. Over tregrensen åpner landskapet seg opp med mosaikker av bart fjell. Skråningene langs Bjørnåa og Langedalselva er stedvis bratte, særlig i de delene som ligger under skoggrensen. (...) Store deler av elveløpene går i et v-formet landskap med tynne moreneavsetninger, hvor vegetasjon og landskapsformer gjør at elveløpene er mindre visuelt framtrædende. Over tregrensen har bart fjell stedvis et tynt løsmassedekke. (...) Den sørvendte Bjørneheia framstår derfor som et markert landskapselement for reisende innover fjorden. (...) Området ved Reppen preges av landbrukslandskap, med flere nedlagte gårdsbruk.

Tabell 3 Oversikt over konsesjonssøknadens vurdering av verdier i tiltaksområdet og tiltakets konsekvenser for miljø og samfunn.

Tema	Verdi	Konsekvens
Positive samfunnsvirkninger av tiltaket	Ikke vurdert	Ikke vurdert
Verneområder	Ingen	Ikke vurdert
Rødliste arter	Stor	Middels til stor
Naturtyper	Stor	Middels til stor
Inngrepss frie naturområder i Norge (INON)	Stor	Stor
Vannmiljø	Liten	Middels til stor
Reindrift	Liten til middels	Liten til middels
Kulturminner og kulturmiljø	Liten	Ubetydelig
Brukerinteresser	Liten	Liten
Landskap, fjordlandskap og fosser	Middels til stor	Middels til stor

Tiltakshavers forslag til avbøtende tiltak

- Minstevannføring tilsvarende alminnelig lavvannsføring (24 l/s) hele året.
- Beholde mest mulig vegetasjon inntil tiltaksområdet og legge til rette for naturlig revegetering med stedegen vegetasjon.
- Avfallshåndtering og tiltak mot forurensning skal være i samsvar med gjeldende lover og forskrifter.
- Tiltakshaver vil på et tidlig tidspunkt i planleggingen opprette dialog med berørte reinbeitedistrikt/-utøvere og reindriftsforvaltning i det aktuelle området for å kunne unngå konfliktfylte områder på et tidlig tidspunkt i planleggingen.
- Terrengtilpassing av dam/inntak, vannvei, kraftverk og midlertidige/permanente vegtraséer, der store skjæringer og fyllinger unngås.

Andre sentrale opplysninger

Kulturminnefaglig vurdering fra Nordland fylkeskommune:

Tiltaket berører ikke kjente, verneverdige kulturminner som fylkeskommunen er delegert forvaltningsansvar for og potensialet for påvisning av nye, hittil ukjente, synes å være lavt. Hvis NVE skulle gi konsesjon for utbygging, vil det påligge utbygger en aktsomhets- og

meldeplikt dersom det under arbeidet i terrenget skulle oppdages fornminner, jf. kulturminnelovens § 8 andre ledd.

Vannforskriften (forskrift om rammer for vannforvaltningen)

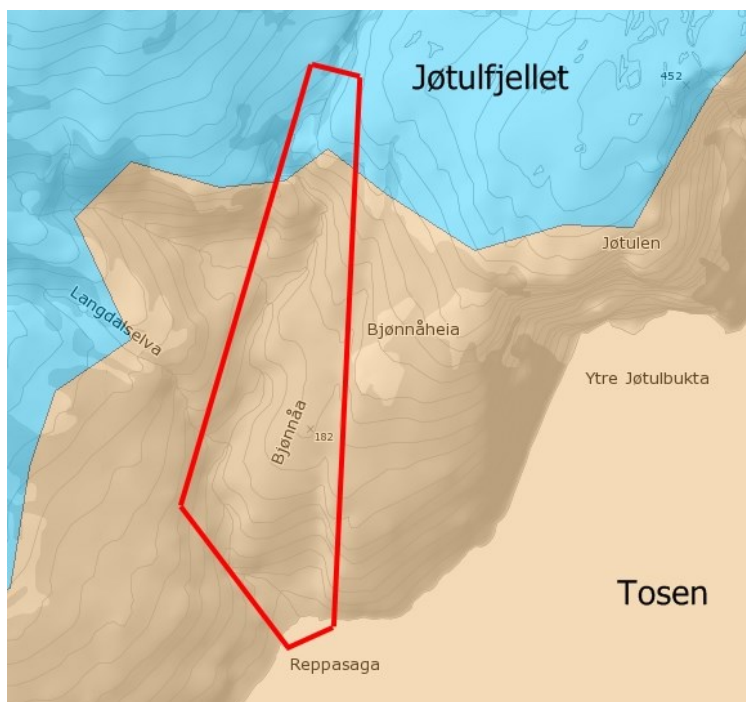
Tiltaket ligger i et område som ikke er omfattet av en vedtatt regional forvaltningsplan i henhold til vannforskriften. Det er derfor ikke vedtatt miljømål for de aktuelle vannforekomstene. Fylkeskommunen ber NVE om å innhente informasjon om karakteriseringen for de vannforekomstene som berøres av tiltaket. Denne informasjonen finnes på www.vann-nett.no/saksbehandler. Det er videre viktig at NVE vurderer tiltaket etter vannforskriften § 12.

Friluftslivskartlegging

Tiltaksområdet ligger som helhet i det *viktige* friluftsområdet *Seternesfjellet*. Området er karakterisert under områdetypen *store turområder uten tilrettelegging*, og får høy verdi grunnet inngrepsfrihet, fravær av støy og områdets størrelse. Seternesfjellet har et bratt og varierende terreng med muligheter for fiske og jakt. Det finnes flere grotter som gir muligheter for grottevandring.

Landskapskartlegging for Nordland

Hoveddelen av det planlagte kraftverket ligger innenfor landskapsområdet *Tosen*. Landskapet beskrives som et *nedskåret fjordlandskap med infrastruktur* og er gitt *stor verdi*. Omfanget av infrastruktur er lite. Tiltakets inntak, bekkeoverføring og øvre del av rørgaten vil ligge i landskapsområdet *Jøtulfjellet*. Landskapet beskrives som et *småkupert lågfjellandskap m/ urørt preg* og er gitt *under middels verdi*. Omfanget av infrastruktur er lite.

Figur 3. Berørte landskapsområder ved bygging av Bjørnåa kraftverk. Tiltaksområdet er markert med rødt. (fra landskapskartlegging for Nordland - 2014).

Reindriftskart

I følge reindriftskartet på landbruksdirektoratets nettside og Reindriftskart i Nordlandsatlas, er hele tiltaksområdet brukt som vinterbeite 1. Konesjonssøknaden opplyser imidlertid om at området bare brukes som høstvinterbeite 2.

Tema i regional plan om små vannkraftverk som ikke er omtalt i konsesjonssøknaden

Fjordlandskap: Tiltaket er planlagt innenfor et område som i småkraftplanen er gitt *middels verdi* som fjordlandskap.

Andre instansers uttalelse

Eventuelle uttalelser fra andre instanser vil legges ved saken dersom disse foreligger før behandling i fylkesrådet.

Fylkesmannen i Nordland

Konklusjon

Fylkesmannen registrerer at det er knyttet betydelige verdier til vassdragsnaturen langs Bjørnåa, noe som vil vanskeliggjøre oppfyllelsen av vilkåret i vannressursloven § 25. Dette gjør at vi stiller vi oss kritisk til utbyggingsplanene. (...)

Fylkesmannens vurdering

(...) Ettersom dalen er sørvendt, er mikroklimaet avhengig av fuktigheten fra fossene og strykene i elvene. I forbindelse med «Bekkekløftprosjektet» ble det her avgrenset tre kjerneområder, hvorav to består av gammel granskog og en mindre lokalitet med fossesprøytsone (Larsen B. H. og Krog O. M. 2010). Fossesprutsonene, sammen med den fuktige skogen i umiddelbar nærhet, danner i følge Ecofact godt utviklede skogsbekkekløfter og verdisettes i henhold til DN's håndbok nr. 13 som områder av B-verdi.

Langs nedre del av Bjørnåa er det registrert en granskoglokalitet med flere gamle løvtrær, vesentlig selje og osp. På disse rikbarkstrærne ble det påvist flere rødlistede arter og signalarter. (...) Redusert vannføring og dermed redusert fuktighetstilførsel fra elva utgjør generelt en trussel mot naturverdiene i skogsbekkekløfter. I hvilken grad redusert vannføring vil slå ut på mikroklimaet i det nærliggende skogsområdet langs denne delen av Bjørnåa er vanskelig å fastslå. Langdalselva har samløp med Bjørnåa oppstrøms granskoglokaliteten.

Restvannføringen og vannføringen i Langdalselva vil muligens kunne være tilstrekkelig for å ivareta fuktighetstilførselen til skogen og bekkekløfta, og dermed helt eller delvis ivareta naturverdiene her.

Lokaliteten på vestsiden av Bjørnåa mellom Langdalselva og Bjørnåa og ca. 400 meter nordover er også registrert som en viktig forekomst av gammel granskog. Mikroklima her har høy luftfuktighet på grunn av samløpet mellom to elver, og hvor særlig Langdalselva faller så mye at det dannes fosserøyk. (...) En reduksjon av vannføringen vil i vesentlig større grad påvirke det fuktige miljøet i øvre deler av Bjørnåa enn hva tilfellet er for den nederste granskoglokalitet. Langdalselva vil kunne opprettholde fuktighetstilførselen i den sørvestlige delen av naturtypeforekomsten, men de deler som primært får tilførsel fra Bjørnåa vil som følge av utbyggingen undergå mikroklimatiske

endringer i retning av noe tørrere luft både sommer og vinter. Dette vil igjen påvirke artssammensetningen og utbredelsen av fuktighetskrevede arter. Eksempelvis vil mengden skjeggjav sannsynligvis reduseres.

Under feltarbeid sommeren 2008 avgrenset Ecofact en svært viktig forekomst av naturtypen «Gammel kystfuruskog». Hele området synes å ha god kontinuitet med godt utvalg av læger av furu i ulike nedbrytningsstadier, og en inventering av vedboende sopp i området vil med stor sannsynlighet føre til at det påvises rødlistede arter. Denne forekomsten vil bli negativt berørt av rørgatetraséen, og læger med verdifulle soppfunn vil gå tapt både som følge av etableringen (herunder sprenging) av selve vannveien, og hogst og fjerning av læger langs denne traséen. (...) I Bindal kommune finnes det kun en annen lokalitet med «Gammel kystfuruskog». (...)

Norge har en stor del av verdensutbredelsen av kystfuruskog, og har dermed et spesielt forvaltningsansvar for naturtypen. Fylkesmannen er spesielt kritisk til inngrep i kystfuruskogen, da denne naturtypen kun forekommer spredt i Nordland. (...) Inngrep og forringelse av forekomsten vil helt klart påvirke tilstanden av naturtypen i kommunen og fylket, samt kunne innvirke på naturtypens samlede variasjon i utforming.

Dersom det er aktuelt med konsesjon i nærværende sak, forutsetter Fylkesmannen at denne gis under betingelse om at kystfuruskoglokaliteten ikke skal bli negativt berørt, jfr. naturmangfoldloven § 12. For å kunne oppfylle dette vilkåret må rørgata legges i kløfta langs forkastningen som ser ut til å dele furuskogen i to delområder, jfr. kap. 8 i Ecofact rapport 393.

Selv om vannvei i kløfta er praksis mulig, representerer fortsatt elva og området tilknyttet denne store naturverdier som taler mot utbygging. Det er dermed ikke gitt at vilkåret i vannressursloven § 25 om at fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper er oppfylt i nærværende sak.

INON og landskap

Utbygging av kraftverket vil påvirke inngrepsfrie naturområder. I søknaden framgår beregningsgrunnlag for tap av inngrepsfrie områder på side 22, hvor det er beregnet at tiltaket bl.a. vil medføre bortfall av ca. 5,2 km² villmarkspregede områder.

Fylkesmannen er enig i søkers vurderinger av tiltakets påvirkning av INON (...)

Reindrift

Tiltaksområdet er en del av Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt, og området brukes primært til vinterbeiter. Vinterbeiter er en minimumsfaktor for reinbeitedistriktet. (...) Det er flere planlagte og konsesjonsgitte kraftverk i området som får negative konsekvenser for reinbeitedistriktet. (...) Samlet sett medfører dette betydelig reduksjon i tilgjengelige beitearealer. (...)

Fylkesmannen vurderer at Bjørnåa kraftverk isolert sett har moderate negative konsekvenser for reindrift. Det er imidlertid uheldig at det stadig sendes søknader om bygging av kraftverk på høring i samme områder stykkevis og delt, uten at det er gjort

en vurdering av konsekvensene for tiltakene samlet sett. Vi forventer at konsesjonsmyndigheten, NVE, gjør en vurdering av samlet belastning for reinbeitedistriktet før det gjøres vedtak om konsesjon eller ikke i forhold til Bjørnåa, Dagslått og Ådalen kraftverk.

Bindal kommune

Saksprotokoll i Bindal kommunestyre - sak 54/15 Høringsuttalelse - konsesjonssøknad for Bjørnåa kraftverk i Bindal kommune, 18.06.2015

Behandling:

Votering: Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Rådmannens innstilling

- 1. Bindal kommune mener at konsekvensvurderingen mangler tilstrekkelig utredning knyttet til rødlistede sopparter. Det bør utarbeides en tilleggsvurdering der soppforekomstene kartlegges. Denne undersøkelsen bør gjennomføres om høsten når soppforekomstene er størst i utbredelse.*
- 2. Bindal kommune er usikker på om konsekvensvurderingen knyttet til reindrift er gjort ut i fra faktiske forhold, da det er avvik mellom oppgitt beitebruk i søknad i forhold til det som er anført på landbruksforvaltningens nettsider. Dette bør sjekkes ut før konsesjon gis.*
- 3. Bindal kommune tilrår utbygging av Bjørnåa med tilhørende elektriske installasjoner under forutsetning av at man utfører tilstrekkelige kartlegginger som nevnt under punkt 1 og 2 og at tilstrekkelige avbøtende tiltak gjennomføres.*
- 4. I tillegg til de foreslåtte avbøtende tiltak, bør det vurderes tiltak som kan redusere konsekvensene for eventuelle forekomster av rødlistede sopparter.*

Vurderinger

Fylkesråden viser til tabell tre hvor tiltakets konsekvenser for miljø og andre arealbruksverdier er vurdert opp mot småkraftplanens kapittel to.

Tabell 3 Fylkesrådets vurdering av Bjørnåa kraftverks konsekvenser			
Vurdering av konsekvenser for miljø og andre arealbruksverdier			
Tema	Verdi	Konflikt	Vurdering av aktuelle tema i småkraftplanens kap. 2
Naturmangfold	Stor	Stor	B2. Man skal være svært restriktiv med å gi tillatelse til tiltak dersom det er fare for at <u>rødlistede</u> arter i kategorien <u>nær truet (NT)</u> blir skadelidende.
			B5. Ved registrerte bekkekløfter av middels verdi skal en være svært restriktiv med å tillate utbygging.
			B13. For øvrige aktuelle naturtyper som er sårbare for endret vannføring og er gitt stor eller middels verdi , skal en være svært restriktiv med å tillate utbygging.
INON	Stor	Stor	C2. Utbygging av små vannkraftverk som medfører en betydelig reduksjon i villmarkspregede INON-områder skal ikke tillates.
			C5. I områder med Fjord til fjell INON skal man være svært restriktive med å tillate tiltak som vil danne nye barrierer langs fjordlinjen i form av veibygging, rørgater, kaianlegg, kraftlinjer etc., eller som forringer opplevelsen av uberørt natur i sammenhengen mellom fjord og fjell.
Reindrift	Middels	Liten til middels	E4. I øvrige områder for reindrift av middels verdi skal man være varsomme med å tillate utbygging av små vannkraftverk.
Landskap	Middels	Stor	F1. For områder i snau fjellet skal man ikke tillate utbygging som kan gi varige og irreversible skader på terrenget og landskapet.
			F2. I landskap av stor verdi skal man være varsomme med å tillate utbygginger.
Fjordlandskap og prioriterte fosser	Middels	Stor	G4. I fjordlandskap med middels og liten verdi skal man være varsomme med å tillate utbygging.

Friluftsliv	Middels	Liten	<i>I3. For øvrige områder som klassifiseres som viktige friluftsområder, skal man være varsomme med å tillate utbygging og sekundærinngrep som reduserer verdien for friluftslivet.</i>
Andre tematiske retningslinjer i småkraftplanen			Ingen
Samlet vurdering av konsekvenser for miljø og andre arealbruksverdier	Stor	Stor	Bjørnåa kraftverk tilhører småkraftplanens prioriteringsnivå: <i>ikke prioriterte</i> For dette prioriteringsnivået kan utbyggingen ikke tillates. <i>Utbyggingen planlegges i et område med viktige miljøverdier og det er betydelig risiko for at utbyggingen vil skape stor konflikt med disse verdiene. Avbøtende tiltak kan ikke fjerne eller redusere konflikten. Føre-var prinsippet tilsier at utbygging ikke skal tillates.</i>
Vurdering av positive samfunnsvirkninger			
Positive samfunnsvirkninger	Fylkesråden vurderer at Bjørnåa kraftverk har liten samfunnsnytte . Kraftverket vil årlig bidra med ny fornybar energi tilsvarende 11,5 GWh, hvorav 3,7 GWh vil produseres om vinteren.		
Konklusjon			
<p>Fylkesråden anbefaler fylkesrådet å fremme innsigelse til Bjørnåa kraftverk. Det vurderes at kraftverkets konsekvenser for andre arealbruksverdier er større enn samfunnsnyttene ved tiltaket. Kraftverket kan medføre negative konsekvenser for tre rødlistede arter (NT), to skogbekkeklofter av middels verdi, naturtypen gammel kystfuruskog av stor verdi og snaufjell. I tillegg vil tiltaket medføre betydelige reduksjoner i villmarkspregede INON-områder, samt skape en ny barriere langs fjorden i et område med INON fra fjord til fjell. Det er også sannsynlig at det finnes uregistrerte rødlisteter i tiltaksområdet, blant annet sopparter.</p> <p>Fylkesråden ser at konsekvensene delvis kan unngås gjennom avbøtende tiltak som slipp av tilstrekkelig minstevannføring, ny trasé for rørgate som unngår naturtypen gammel kystfuruskog og plassering av fysiske inngrep for å unngå konflikt med rødlistede arter. Imidlertid vil kraftverket fremdeles medføre negative konsekvenser for villmarkspregede INON områder og INON fra fjord til fjell. Usikkerheten knyttet til tiltakets konsekvens for rødlistearter tilsier videre at føre-var prinsippet bør tillegges vekt.</p>			

Konsekvenser

Saken vil ikke medføre økonomiske, administrative eller personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Saken har heller ingen konsekvenser knyttet til gjennomgående fylkeskommunal politikk knyttet til likestilling, universell utforming og folkehelse. Sakens konsekvenser for miljø og samiske forhold er beskrevet tidligere i dette dokument.

Vedtakskompetanse

I henhold til delegasjonsreglementets kapittel 3.21, vedtatt i FT-sak 111/12, er fylkeskommunens myndighet til å avgi uttalelse til søknad om konsesjon og fremme innsigelse til vannkraftverk på inntil 10 MW delegert til fylkesrådet.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkesrådet i Nordland fremmer innsigelse til planene for Bjørnåa kraftverk, med hjemmel i lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) § 24 tredje ledd, jf. reglene om innsigelse i plan- og bygningsloven §§ 5-4 og 5-6.
2. Dersom det blir gitt tillatelse til kraftverket, ber fylkesrådet om at det påses at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12, og med vannforskriften § 12. NVE bes om at følgende tas inn i konsesjonsvilkårene eller vurderes ved detaljplanlegging:
 - a. Det må slippes tilstrekkelig minstevannføring hele året.
 - b. Detaljplanleggingen må påse at reindrift, rødelistearter, snaufjell og naturtyper ikke blir skadelidende av tiltaket.
 - c. Detaljplanleggingen må påse at tiltaket i minst mulig grad forringer inntrykket av INON fra fjord til fjell.
 - d. Landskapsmessig tilpasning skal vektlegges ved plassering og utforming av kraftstasjon, rørgate og sekundæringrep.
 - e. Tiltakshaver har aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Kulturminner i Nordland varsles umiddelbart.

Bodø den 22.06.2015
Ingelin Noresjø
fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse
sign

23.06.2015 Fylkesrådet
FRÅD-213/2015
Vedtatt
Innstillingen enstemmig vedtatt